

חיוב נשים בספירת העומר

גדר מצות עשה שהזמן גרמא

משנה קידושין כט ע"א, רש"י שם ד"ה שהזמן

✓ האם ספה"ע נחשב מצות עשה שהזמן גרמא?

ויקרא כג: טו, חינוך מצוה שו

חידושי הרמב"ן מסכת קידושין דף לג עמוד ב (מצורף)

שו"ת אבני נזר חלק או"ח סימן שפד

משנה ביכורים א: ה- "האפוטרוס והשליח..." משנה שם א: ו- "מעצרת ועד החג..." טורי אבן מגילה כ ע"ב

ספר דברי יחזקאל - סימן מה אות ד

להלכה: ש"ע או"ח תפט: א, משנ"ב שם ס"ק ג

ספר החינוך מצוה שו - מצות ספירת העומר. לספור תשעה וארבעים יום מיום הבאת העומר, שהוא יום ששה עשר בניסן, שנאמר [ויקרא כ"ג, ט"ו] וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה... ונוהגת מצות ספירת העומר מדאורייתא בכל מקום בזכרים, בזמן הבית שיש שם עומר, ומדרבנן בכל מקום ואפילו היום שאין עומר קרב בעוונותינו. ועובר על זה ולא ספר ימים אלו בזמן הבית ביטל עשה.

חידושי הרמב"ן מסכת קידושין דף לג עמוד ב - והוי יודע דהאי תנא הכי תני איזוהי מצות עשה שהזמן גרמא כגון סוכה ואיזוהי מצות עשה שלא הזמן גרמא כגון מזוזה, ותנא ושייר, במצות עשה שהזמן גרמא שייר תפילין דכתיב בהדיא דפטורות וא"י סבר אין הזמן גרמא שייר ראייה, ובמצות עשה שאין הזמן גרמא שייר טובא מורא וכבוד בכורים וחלה כסוי הדם ראשית הגז מתנות ספירת העומר פריקה טעינה פדיון פטר חמור ורוב המצוות כן, אלא לא בא לפרש ולמנות את כולם שאלו בא לפרטן בפרט הוה ליה למיתני אלו הן מצות עשה וכו', מדקתני איזוהי ש"מ כגון קתני, וכן בירושלמי ברישא וסיפא, ויש מי שטעה בזה, ולכן כתבתי.

שו"ת אבני נזר חלק או"ח סימן שפד - ב"ה יום ה' תשא תרנ"ד לפ"ק. שלום לכבוד אהובי ידידי חתן אחותי הרב המאה"ג חר"ף ובקי כש"ת מו"ה יעקב נ"י האבדק"ק נאשעלסק. אשר הוקשה לו בדברי הרמב"ן שמנה ספירות העומר בכלל מצוות שאין הזמן גרמא. והענין פלאי. ואפשר סבירא לי לרמב"ן דעומר לא תלתה תורה בזמן עצמו שמקריבין בו. היינו שיקריבו העומר בטי"ז בניסן. רק ממחרת השבת מתרגמינן מבתר יומא טבא. אם כן אין זמן ט"ז בניסן גורם. ואם תאמר מכל מקום זמן השבת הוא ט"ו בניסן גורם. הלא כל מצוות השבת נשים חייבות פסח מצה מרור. גם לספר ביציאת מצרים כתב בחינוך דחייבות. הוא הדין עומר אי אתה יכול לפוטרים מחמת שזמן יום טוב גמרא. כיון שכל מצוות שביום טוב נשים חייבות. אך לדעת הפוסקים קצירה וספירה פסול ביום. אם כן הלילה גורם. אך רמב"ם פסק נקצר ביום כשר והוא הדין ספירה. אך בזוהר הקדוש פרשת תצוה מפורש נשים פטורות מספירת העומר ומפרש הטעם על דרך הסוד. דודו הדושי"ת הק' אברהם.

טורי אבן מסכת מגילה דף כ עמוד ב - תקשי לי"ל קרא לפטוי אשה ועבד מ"אשר נתת ליי", הא מ"מ הי"ל מ"ע שהז"ג דנשי פטורות... אלא מאי אית לך למימר דלא מיקרי מ"ע שהז"ג אלא מצוה שאינו נוהג בכל זמן מצד עצמו כמצוי שיש ימים מיוחדים למצותן. א"י שאינו נוהג בלילות אלא בימים לחוד מגזיה"כ. אבל הא דמן חנוכה ואילך אינה זמן הבאה אינו מצד עצמן של הימים שגורמין שאינן בני הבאה. אלא דבר אחר גורם להם שאין מצויין על פני השדה ולא פוטרן הכתוב מן הבאה מצד עצמן של הימים אלא מפני דבר אחר. ואלו הי' מצויין עוד על פני השדה הי' הימים בני הבאה. וה"י הא דמן החג אינו זמן קרי"י אינו מצד עצמן של ימים. אלא ד"א גורם להן. דרחמנא אמר ושמחת בכל הטוב דהיינו בזמן שמחה כדאמ' בפ"ג דפסחים וזה אינו אלא בזמן קצירה ולקטיטה שאדם שמח במעשיו. ואילו היו זמן קצירה ולקטיטה אחר החג נמי הי' הימים מצד עצמן בני קרי"י. הילכך לאו מ"ע שהז"ג הוא.

ספר דברי יחזקאל - סימן מה אות ד - איברא דנראה להביא ראייה לדעת התור"י"ד ממ"ש הרמב"ן לקמן (דף ל"ד) דהך תנא דקחשיב מ"ע שאין הז"ג שייר טובא מורא וכבוד בכורים חלה כסוי הדם ראשית הגז מתנות ספירת העומר וכו' עכ"ל, ודבריו לכאורה תמוהין דהרי ספירת העומר הי"ל מ"ע שהז"ג וכמ"ש הרמב"ם (בפ"ז מתנו"מ הלכ"ד) וכ"כ החינוך (מצוה ש"ו). ולפמ"ש י"ל דס"ל להרמב"ן דהא דמונין מיום ט"ז בניסן אינו מצד עצם הזמן שהוא המחייב במצוה דספירת העומר כמו ט"ו בניסן דמחייב במצה, אלא משום דכתיב בקרא וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר וגו' ואלו היה זמן הבאת העומר ביום אחר ג"כ היו מחייבין בספירה נמצא דמה שספירת העומר יש לה זמן קבוע אינו אלא מצד ההכרח ולא מצד זמנו בעצמותו ובכה"ג לא חשיב זמ"ג.